

OPŠTI DIJAGNOSTIČKI POSTUPAK

Uvod

Opšti dijagnostički postupak treba sagledati kao neodvojivi dio savremene integralne rehabilitacije djece sa posebnim potrebama.

Kada se radi o konkretnom djetetu, dijagnostika predstavlja **startnu poziciju uspješnog djelovanja** na razvoj cjelokupne ličnosti djeteta sa posebnim potrebama. Najveći broj stručnjaka smatra da je validna i detaljno urađena dijagnostika, pola posla uspješnog tretmana. Zbog toga je vrlo važno uočiti i shvatiti neophodnost pravilnog dijagnostičkog postupka.

Sam termin dijagnoza (diagnosis) je njemačkog porijekla i znači odlučiti ili u slučaju dijagnosticiranja vještina ili akt odlučivanja. Nadalje, termin dijagnoza može se definisati kao akt određivanja prirode dječjeg problema ili odlučivanje do koga se došlo razmatrajući ovaj problem. Termin dijagnoza isto tako može da znači vještinu razlikovanja jednog problema od drugog ili procesa koji određuju prirodu problema.

Dijagnostiku u rehabilitacionom kontekstu treba posmatrati kao proces koji nastoji da prevaziđe ograničenost svih vidova izdvojenih testiranja, procjenjivanja, ocjenjivanja i prosuđivanja stanja složenog ljudskog bića. Njen osnovni cilj nije da utvrdi ograničenost, već **mogućnost promjena razvitka funkcionalnog karaktera (biološkog, mentalnog i socijalnog) i opšteg unapređenja stanja ličnosti djeteta sa posebnim potrebama**.

Kako bi se u cjelini sagledala ličnost djeteta sa posebnim potrebama neophodan je multidisciplinarni pristup dijagnostičkom postupku.

Opšta defektološka dijagnostika

Dijagnostički pristup u defektologiji uopšte možemo podijeliti na onaj **opšti**, koji primjenjuje svaki defektolog, bez obzira na uže stručno usmjerjenje, i onaj **specifični**, koji se upotrebljava specifično u odnosu na prirodu poteškoća, kojim se pojedini defektolog bavi.

Opšti defektološki dijagnostički postupak treba da omogući **procjenu svih onih struktura i funkcija preko kojih ličnost organizuje svoje kontakte s realitetom svijeta predmeta i svijeta drugih koji ga okružuju**.

To podrazumijeva:

- procjenu organizovanosti psihomotorike
- procjenu osjećajnih stavova
- procjenu organizovanosti govora
- procjenu organizovanosti saznanjih funkcija
- procjenu opšte informisanosti i školskih znanja.

Osnovni kriterijum pri izboru dijagnostičkog metoda i pri svrstavanju nekog metoda u defektološki dijagnostički postupak je baziran na činjenici da se podaci dobijeni tim pregledom daju opisno, da se pri tom oslanja na kliničko iskustvo i slobodu donošenja stručnog zaključka od strane samog ispitiča. Defektološkim dijagnostičkim metodama se nazivaju one metode kojima se procjenjuje funkcija u odnosu na socijalno polje i na zhtjeve sredine u kojoj se očekuje odvijanje psihosocijalnog razvoja djeteta.

U toku dijagnostičkog postupka neophodno je:

Uspostaviti neposredni susret između ispitiča i ispitanika

Pokušati na osnovu pitanja utvrditi osnovni problem ispitanika.

Kad je nastao problem.

Kako se manifestuje.

Mogućnost ukjlučivanja u tretman.

Biti pripremljen na teškoće tokom postupka sa dijetetom (dijete ne razumije ispitivača, ispitivač ne razumije dijete, dijete je usporeno ili hiperaktivno, pažnja je labilna, dijete pruža otpor ili je uzdržano).

Tok dijagnostičkog postupka:

Praksa ukazuje na neophodnost realizacije jednog uvodnog dijela dijagnostičkog postupka, što u stvari predstavlja prvi susret ispitivača sa ispitivanim osobom i njegovim srodnicima ili starateljima ili samo sa ispitanikom.

Anamnestičkim postupkom zapravo i počinje dijagnostički postupak (osnovni zadatak pri uzimanju anamnestičkih podataka jeste da stručnjak polazi od datog stanja činjenica, onako kako ih subjekt, s kojim je u kontaktu, može najbolje opisati, a ne od teorijskih pretpostavki).

Opservacija ili posmatranje počinje od prvog susreta sa ispitanikom i vrši se takođe u toku uzimanja anamneze kao i u daljem toku dijagnostičkog postupka. To je ustvari metod koji je stalno prisutan, primjenjuje se u toku dijagnostičkog postupka ali i u svim vidovima rehabilitacije.

Nakon uzimanja anamneze, posmatranja ispitanika ili i uz samo posmatranje, pristupamo pregledu struktura tjelesnosti. Defektolog posmatra tjelesnost u akciji – pokret. Problem tijela u ostvarivanju socijalnih kontakata i u doživljavanju sebe za sebe samog kao i sebe u odnosu na druge, od neprocijenjivog je značaja.

Nakon gore navedenog pristupa se sljedećim procjenama:

I procjena organizovanosti psihomotorike

II procjena organizovanosti govora

III procjena organizovanosti sazajnjih funkcija

Ne treba zaboraviti da je defektolog član multidisciplinarnog tima i da je neophodno da posjeduje dovoljno teorijsko znanje srodnih nauka, kako bi mogao pravilno razumijeti i primjeniti zaključke stručnjaka srodnih nauka: Kako smo već istakli validna i detaljno urađena dijagnostika je pola posla uspješnog tretmana.